

INDICAȚII METODICE PRIVIND CONTABILITATEA PENTRU PERSOANELE FIZICE CARE DESFĂȘOARĂ ACTIVITATE DE ÎNTREPRINZĂTOR

Introducere

1. Prezentele indicații metodice sînt elaborate în baza Legii contabilității nr. 113-XVI din 27 aprilie 2007 și a Codului fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997.

Obiectiv

2. Obiectivul prezentelor indicații metodice îl constituie stabilirea regulilor de ținere a contabilității pentru persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător.

Domeniu de aplicare

3. Prezentele indicații metodice se extind asupra gospodăriilor țărănești (de fermieri), întreprinzătorilor individuali și altor persoane fizice care desfășoară activitate de întreprinzător (în continuare – persoane fizice-întreprinzători), aplică metoda de casă, nu sînt plătitori ai taxei pe valoarea adăugată sau titulari ai patentei de întreprinzător.

4. Prezentele indicații metodice nu reglementează contabilitatea persoanelor fizice-întreprinzători care aplică sistemul contabil în partidă dublă și contabilitatea de angajamente (metoda calculelor) conform standardelor de contabilitate.

Definiții

5. În prezentele indicații metodice noțiunile utilizate semnifică:

Activitate de întreprinzător – activitate de fabricare a producției, executare a lucrărilor și prestare a serviciilor desfășurată de către persoana fizică-întreprinzător în mod independent, din proprie inițiativă, în numele lui, pe riscul propriu și sub răspunderea lui patrimonială, pentru obținerea veniturilor.

Cheltuieli – sume în numerar sau bunuri în altă formă achitate în procesul desfășurării activității de întreprinzător, precum și uzura calculată a mijloacelor fixe/proprietății nemateriale.

Sistem contabil în partidă simplă – sistem contabil care prevede reflectarea unilaterală a faptelor economice utilizînd înregistrarea conform metodei „intrare-ieșire” fără aplicarea conturilor contabile și întocmirea situațiilor financiare.

Metodă de casă – metodă conform căreia veniturile sînt recunoscute în perioada fiscală în care au fost încasate/primate sume în numerar sau compensările în altă formă, iar cheltuielile – în perioada în care acestea au fost efectiv achitate, cu excepția uzurii mijloacelor fixe, amortizării proprietății nemateriale.

Numerar – mijloace bănești în monedă națională și valută străină aflate în casierie, la conturi curente în bănci, inclusiv pe carduri bancare.

Venituri – sume în numerar sau bunuri în altă formă obținute în procesul desfășurării activității de întreprinzător.

Reguli generale

6. Persoana fizică-întreprinzător ține contabilitatea conform sistemului în partidă simplă conform Codului fiscal și a prezentelor indicații metodice.

7. Contabilitatea activității persoanei fizice-întreprinzător poate fi ținută:

- 1) nemijlocit de către persoana fizică-întreprinzător;
- 2) de serviciul de contabilitate (contabil titular);
- 3) de o firmă de consultanță, societate de audit sau de un auditor-întreprinzător individual.

8. Responsabilitatea pentru ținerea contabilității revine persoanei fizice-întreprinzător.

9. Contabilitatea pentru persoana fizică-întreprinzător se ține în monedă națională. În cazul efectuării operațiunilor în valută străină contabilitatea acestora se ține atît în monedă națională, cît și în valută străină.

10. Persoana fizică-întreprinzător are obligația să întocmească documente primare, registre contabile, dări de seamă fiscale și alte rapoarte prevăzute de legislație.

11. Documentele primare aferente veniturilor și cheltuielilor se întocmesc în timpul efectuării operațiunii, iar dacă aceasta este imposibil – nemijlocit după efectuarea operațiunii, conform formularelor tipizate și/sau formularelor elaborate de sine stătător, care vor conține elementele obligatorii prevăzute de Legea contabilității (anexa 1).

12. Persoana fizică-întreprinzător este obligată să utilizeze documente primare cu regim special în cazurile stabilite de Legea contabilității (anexa 2) și conform cerințelor prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 294 din 17.03.1998.

13. Registrele contabile, inclusiv borderourile, se întocmesc conform formularelor și cerințelor prevăzute de prezentele indicații metodice. În funcție de necesitățile informaționale și specificul activității persoana fizică-întreprinzător poate include elemente suplimentare în registrele contabile cu condiția respectării conținutului de informații cuprinse în prezentele indicații metodice, precum și a normelor de întocmire și utilizare a acestor registre.

14. Înscrierea datelor în documente primare și registre contabile se face după caz cu cerneală, cu pix cu pastă, la mașina de dactilografiat sau computerizat.

15. În documentele primare și registrele contabile nu sînt admise ștersături sau alte procedee similare, precum și lăsarea de spații libere între operațiunile înscrise în acestea. Erorile se corectează prin tăierea cu o linie a textului sau a cifrelor greșite, pentru ca acestea să poată fi citite, iar deasupra lor se scrie textul sau cifra corectă. Corectarea se face pe toate exemplarele documentului primar sau registrului contabil și se confirmă prin semnătura persoanei care a întocmit documentul sau registrul, cu indicarea datei corectării.

În documentele primare de casă, bancare, de livrare și achiziție a bunurilor și a serviciilor nu se admit corectări. La comiterea erorilor în astfel de documente, documentul greșit se anulează și se întocmește unul nou.

16. În cazul pierderii, sustragerii sau distrugerii documentelor persoana fizică-întreprinzător este obligată să le restabilească în termen de pînă la două luni începînd cu data constatării faptului respectiv.

17. Persoana fizică-întreprinzător este obligată să păstreze documentele primare, registrele contabile și alte documente aferente organizării și ținerii contabilității în termenele și conform regulilor stabilite de Legea contabilității. În cazul încetării activității persoanei fizice-întreprinzător documentele se predau la arhivă conform regulilor prevăzute de Organul de Stat pentru Supravegherea și Administrarea Fondului Arhivistic al Republicii Moldova.

Contabilitatea veniturilor și cheltuielilor

18. Veniturile persoanei fizice-întreprinzător cuprind:

- 1) venituri din vînzarea bunurilor;
- 2) venituri din prestarea serviciilor;
- 3) avansuri încasate;
- 4) despăgubiri de asigurare;
- 5) dobînzii aferente împrumuturilor acordate și altor investiții;
- 6) comisioane;
- 7) alte venituri obținute din activitatea de întreprinzător.

19. În componența veniturilor persoanei fizice-întreprinzător nu se includ:

1) sumele încasate în numele terților din contractele de intermediere (de exemplu, comision, mandat);

2) creditele și împrumuturile primite.

20. Cheltuielile persoanei fizice-întreprinzător cuprind:

1) cheltuieli privind stocurile și serviciile prestate de terți;

2) cheltuieli privind uzura mijloacelor fixe și amortizarea proprietății nemateriale utilizate în activitatea de întreprinzător;

3) cheltuieli privind remunerațiile, îndreptate spre achitare;

4) contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii și prime de asigurare obligatorie de asistență medicală ale angajatorului și a persoanei fizice-întreprinzător;

5) plăți de asigurare obligatorie a patrimoniului și personalului (angajaților);

6) dobînzii și comisioane aferente creditelor și împrumuturilor primite în scopul activității de întreprinzător;

- 7) avansuri achitate;
- 8) alte cheltuieli legate de activitatea de întreprinzător.

21. În componența cheltuielilor persoanei fizice-întreprinzător nu se includ:

- 1) cheltuielile privind procurarea terenurilor;
- 2) cheltuielile legate de achiziționarea sau crearea proprietății pentru care se calculează uzura/amortizarea;
- 3) împrumuturile acordate, depozitele bancare și alte investiții financiare;
- 4) cheltuielile personale care nu sînt legate de activitatea de întreprinzător.

22. Dacă cheltuielile suportate de către persoana fizică-întreprinzător includ cheltuielile aferente activității de întreprinzător îmbinate cu cheltuielile personale ale proprietarului, în contabilitate se fac înregistrări numai atunci cînd cheltuielile aferente activității de întreprinzător le depășesc pe cele personale și numai în cea parte a cheltuielilor care se refera la desfășurarea activității de întreprinzător. Persoana fizică-întreprinzător repartizează cheltuielile în funcție de destinație și modul în care au fost efectuate.

Exemplul 1. O întreprindere individuală a achitat servicii comunale în suma totală de 4 000 lei pentru încălzirea clădirii, din care:

- varianta I: trei părți (3/4) a suprafeței se folosește ca magazin, iar o parte (1/4) – ca locuință a familiei persoanei fizice-întreprinzător;
- varianta II: trei părți (3/4) a suprafeței se folosește ca locuință a familiei persoanei fizice-întreprinzător, iar o parte (1/4) – ca magazin.

În baza datelor din exemplu, în contabilitatea întreprinderii individuale:

- în cazul variantei I se înregistrează cheltuielile privind serviciile comunale în suma de 3 000 lei (4 000 lei : 4 x 3);
- în cazul variantei II nu se înregistrează cheltuielile privind serviciile comunale.

23. Persoana fizică-întreprinzător contabilizează veniturile și cheltuielile în *Registrul-jurnal de venituri și cheltuieli* (în continuare – *Registrul-jurnal*) conform modelului prezentat în anexa 3.

24. Persoana fizică-întreprinzător înregistrează veniturile la data încasării efective a numerarului (primirii compensărilor în altă formă) din vânzarea bunurilor, prestarea serviciilor și din alte surse, iar cheltuielile – la data achitării bunurilor și serviciilor procurate, plății salariilor și a altor cheltuieli, calculării uzurii/amortizării.

Exemplul 2. O gospodărie de fermier a vîndut produse agricole în sumă de 9 000 lei la 10 februarie 201X plata pentru care a fost încasată la 17 martie 201X. La 15 februarie 201X fermierul a cumpărat un lot de semințe în sumă de 1 580 lei care a fost achitată la 20 martie 201X. Semințele au fost semăntate la 5 aprilie 201X.

În baza datelor din exemplu, în *Registrul-jurnal* al gospodăriei de fermier se reflectă:

- la 17 martie 201X – veniturile încasate din vânzarea produselor în sumă de 9 000 lei;
- la 20 martie 201X – cheltuielile aferente semințelor procurate și achitate în sumă de 1 580 lei.

25. Persoana fizică-întreprinzător care are angajați întocmește *Borderoul de evidență a remunerării muncii* cu indicarea următoarelor elemente: denumirea borderoului, denumirea persoanei fizice-întreprinzător, pentru fiecare angajat – datele personale, soldul datoriei față de lucrător la începutul perioadei, suma calculată a remunerării, suma reținerilor (pe tipuri), suma spre achitare, suma efectiv achitată, semnătura angajatului și alte date relevante cerute conform actelor normative în vigoare indicate în anexa 4.

26. La întocmirea *Registrului-jurnal* persoana fizică-întreprinzător trebuie să respecte următoarele cerințe:

- 1) *Registrul-jurnal* se deschide pentru fiecare perioadă de gestiune (perioadă fiscală);
- 2) *Registrul-jurnal* se întocmește într-un exemplar pe suport de hîrtie sau în formă electronică;
- 3) în cazul întocmirii *Registrului-jurnal* pe suport de hîrtie filele acestuia se numerotează în ordine crescătoare și se șnuruiesc. Pe ultimă filă a *Registrului-jurnal* se indică data și numărul de file confirmate prin semnătura și ștampila persoanei fizice-întreprinzător;
- 4) în cazul întocmirii *Registrului-jurnal* în formă electronică se asigură imprimarea acestuia pe suport de hîrtie. La finele perioadei de gestiune filele *Registrului-jurnal* imprimate pe suport de hîrtie pot fi, după caz, șnuruite în ordine cronologică cu indicarea datei și numărului de file confirmate prin semnătura și ștampila persoanei fizice-întreprinzător;

5) înregistrările se efectuează în ordine cronologică în baza documentelor primare;

6) veniturile și cheltuielile în valută străină se reflectă în *Registrul-jurnal* în monedă națională conform cursului oficial a Băncii Naționale a Moldovei (BNM) la data încasării veniturilor sau efectuării cheltuielilor (plăților);

7) în *Registrul-jurnal* se înregistrează doar veniturile și cheltuielile legate de activitatea de întreprinzător;

8) sumele veniturilor și cheltuielilor se totalizează la finele anului sau, după caz, pe fiecare lună (trimestru) cu total cumulativ de la începutul perioadei de gestiune.

27. *Registrul-jurnal* se completează în următorul mod:

1) în coloana 1 se înscrie numărul de ordine a înregistrării în *Registrul-jurnal* de la începutul anului;

2) în coloana 2 se înscrie data reflectării operațiunii în *Registrul-jurnal*;

3) în coloana 3 se înscrie denumirea, numărul și data documentului justificativ în a cărui bază a fost efectuată înregistrarea operațiunii;

4) în coloana 4 se înscrie conținutul succint al operațiunii reflectate în documentul justificativ;

5) în coloana 5 se înscrie suma veniturilor recunoscute pe fiecare operațiune conform metodei de casă. În rîndul „Total” din aceasta coloană se înscrie suma totală a veniturilor perioadei de gestiune, iar în rîndul „Rezultatul financiar” – profitul obținut în perioada de gestiune curentă;

6) în coloana 6 se înscrie suma veniturilor nerecunoscute în scopuri fiscale (de exemplu, sumele obținute sub formă de subvenții, donații, compensări a pierderilor din calamități naturale);

7) în coloana 7 se înscrie suma cheltuielilor recunoscute pe fiecare operațiune. În rîndul „Total” din aceasta coloană se înscrie suma totală a cheltuielilor perioadei de gestiune, iar în rîndul „Rezultatul financiar” – pierderea suportată în perioada de gestiune curentă;

8) în coloana 8 se înscrie suma cheltuielilor nerecunoscute în scopuri fiscale (de exemplu, cheltuielile aferente serviciilor acordate persoanei fizice-întreprinzător de către titularii patentei de întreprinzător, amenzile și penalitățile privind impozitele și plățile la buget).

28. Modul de completare a *Registrului-jurnal* este prezentat în exemplul din anexa 5.

Contabilitatea proprietății pentru care se calculează uzura/amortizarea

29. Proprietatea care se folosește în activitatea de întreprinzător include mijloacele fixe pentru care se calculează uzura și proprietatea nematerială pentru care se calculează amortizarea.

30. Mijloacele fixe sînt active materiale a căror durată de exploatare este mai mare de un an și valoarea unitară de intrare depășește limita stabilită de Codul fiscal (de exemplu clădiri, mașini și utilaje, instrumente, plantații de vii, livezi, animale de muncă – cai, boi, animale de producție – vaci).

31. Proprietatea nematerială reprezintă active nemonetare care nu îmbracă o formă materială și au o durată de utilizare mai mare de un an (de exemplu licențe, brevete, programe informatice).

32. Contabilitatea mijloacelor fixe și proprietății nemateriale se ține pe fiecare obiect de evidență destinat utilizării în mod separat sau complexul de componente, destinate utilizării în ansamblu.

33. Proprietatea pentru care se calculează uzura/amortizarea se înregistrează în *Borderoul de evidență a mijloacelor fixe și proprietății nemateriale* care include următoarele elemente: denumirea borderoului, denumirea persoanei fizice-întreprinzător, denumirea obiectului, data recepționării (data începerii creării), data punerii în funcțiune (exploatare, utilizare), valoarea (costul) de intrare, suma uzurii/amortizării acumulate pînă la începutul perioadei de gestiune, suma uzurii/amortizării calculate în perioada de gestiune, data ieșirii obiectului și alte informații relevante.

34. Fiecare obiect de evidență se înregistrează la valoarea de intrare care include valoarea de cumpărare sau de creare și cheltuielile privind aducerea obiectului în stare de lucru (aferente transportării, încărcării, descărcării, instalării).

35. Obiectul de evidență care este utilizat atît în cadrul activității de întreprinzător cît și în scopuri personale, se înregistrează în *Borderoul de evidență a mijloacelor fixe și proprietății nemateriale* la valoarea de intrare numai în partea aferentă desfășurării activității de întreprinzător.

Exemplul 3. O întreprindere individuală dispune de o clădire cu valoarea totală de 180 000 lei, trei părți (3/4) din care se folosește ca magazin și o parte (1/4) – ca locuință a familiei persoanei fizice-întreprinzător.

În baza datelor din exemplu, valoarea de intrare a clădirii utilizate în activitatea de întreprinzător constituie 135 000 lei (180 000 lei : 4 x 3) și se reflectă în *Borderoul de evidență a mijloacelor fixe și proprietății nemateriale*.

36. Valoarea de intrare a mijloacelor fixe și proprietății nemateriale procurate sau create înainte de începerea activității de întreprinzător, se determină cu scăderea sumei uzurii/amortizării care ar fi fost calculată până la începerea folosirii obiectelor respective în activitatea de întreprinzător.

37. Uzura mijloacelor fixe și amortizarea proprietății nemateriale care se folosesc în activitatea de întreprinzător, se calculează conform modului prevăzut în legislația fiscală (Codul fiscal, Regulamentul privind evidența și calcularea mijloacelor fixe în scopuri fiscale, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 289 din 14.03.2007). Suma uzurii/amortizării calculate pentru perioada de gestiune se reflectă ca cheltuieli în *Registrul-jurnal*.

38. Persoana fizică-întreprinzător înregistrează ca cheltuieli curente ale perioadei de gestiune:

1) cheltuielile aferente întreținerii și deservirii mijloacelor fixe utilizate în activitatea de întreprinzător;

2) cheltuielile pentru reparația mijloacelor fixe în limita permisă spre deducere în anul respectiv conform Codului fiscal.

39. Cheltuielile pentru reparația mijloacelor fixe care depășesc limita permisă spre deducere conform Codului fiscal, se atribuie la majorarea valorii obiectului reparat.

40. Persoana fizică-întreprinzător la ieșirea (vînzarea, lichidarea, etc.) obiectului înregistrează:

1) valoarea obiectului asupra căreia nu s-a calculat uzura/amortizarea, ca cheltuieli în *Registrul-jurnal*;

2) ieșirea obiectului în *Borderoul de evidență a mijloacelor fixe și proprietății nemateriale*;

3) încasările de numerar sau compensările în altă formă din înstrăinarea obiectului ca venituri în *Registrul-jurnal*.

Exemplul 4. O întreprindere individuală a vîndut un calculator al cărui valoare de intrare constituie 17 000 lei. Uzura acumulată la data vînzării este egală cu 9 000 lei. Din vînzarea calculatorului s-a încasat numerar:

– varianta I – 10 000 lei;

– varianta II – 7 000 lei.

În baza datelor din exemplu, întreprinderea înregistrează:

– ieșirea calculatorului în *Borderoul de evidență a mijloacelor fixe și proprietății nemateriale*;

– valoarea nesupusă uzurii a calculatorului ca cheltuieli în sumă de 8 000 lei (17 000 lei – 9 000 lei) în coloana 7 a *Registrului-jurnal*;

– veniturile din vînzarea calculatorului în sumă de: 10 000 lei – pentru varianta I sau 7 000 lei – pentru varianta II în coloana 5 a *Registrului-jurnal*.

Rezultatul obținut din vînzarea calculatorului va constitui pentru varianta:

I – profit în suma de 2 000 lei (10 000 lei – 8 000 lei);

II – pierdere în sumă de 1 000 lei (7 000 lei – 8 000 lei).

Contabilitatea stocurilor

41. Stocurile persoanei fizice-întreprinzător includ: materiale, materii prime, animale la creștere și îngrășat, instrumente, inventar și alte active a căror valoarea unitară nu depășește limita stabilită de Codul fiscal, producția în curs de execuție, produse, mărfuri.

42. Contabilitatea stocurilor se ține în expresie cantitativă și este obligatorie pentru:

1) persoanele fizice-întreprinzători care dețin stocuri destinate procesului de producție sau stocuri de produse finite;

2) gospodăriile țărănești (de fermier) care prelucrează producția agricolă în scopul obținerii venitului;

3) persoanele fizice-întreprinzători care desfășoară activitatea de comerț (comercializează mărfuri).

43. Stocurile se înregistrează în *Borderoul de evidență a stocurilor* care trebuie să conțină următoarele elemente: denumirea borderoului, denumirea persoanei fizice-întreprinzător, denumirea stocurilor, unitatea de măsură, soldul inițial, intrările, ieșirile și soldul final, alte informații relevante.

Contabilitatea numerarului

44. Numerarul, inclusiv în conturi la bănci se contabilizează de persoana fizică-întreprinzător în conformitate cu actele normative în vigoare privind efectuarea operațiunilor de casă și prin virament în economia națională a Republicii Moldova (anexa 6).

45. La efectuarea operațiilor în valuta străină (decontări cu debitorii și creditorii străini, detașarea angajaților în străinătate) numerarul primit/plătit în valuta străină se recalculează în moneda națională la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei la data încasării/plății mijloacelor valutare.

Exemplul 5. O întreprindere individuală a recepționat la 20 decembrie 201X de la un furnizor străin mărfuri în valoare de 300 dolari SUA care au fost achitate la 15 ianuarie 201X+1 când cursul de schimb a constituit 12,45 lei/dolar SUA.

În baza datelor din exemplu, persoana fizică-întreprinzător reflectă în *Registrul-jurnal* la data achitării mărfurilor cheltuieli în sumă de 3 735 lei (300 dolari SUA x 12,45 lei/dolar SUA).

Inventarierea patrimoniului

46. Persoana fizică-întreprinzător are obligația să efectueze inventarierea generală a patrimoniului la începutul activității, cel puțin o dată pe an și la încetarea activității.

47. Inventarierea patrimoniului se efectuează de către persoana sau comisia numită de persoana fizică-întreprinzător.

48. La inventarierea patrimoniului se întocmește lista de inventariere, în care mijloacele fixe și proprietatea nematerială se reflectă în expresie cantitativă și valorică, stocurile efectiv existente – doar în expresie cantitativă, iar numerarul – la valoarea nominală. Lista de inventariere se semnează de către persoana (membrii comisiei) care a efectuat inventarierea și se aprobă de către persoana fizică-întreprinzător.

Exemplul 6. O gospodărie de fermier la 15 decembrie 20X1 a efectuat inventarierea inventarului gospodăresc și a întocmit lista de inventariere prezentată mai jos:

Lista de inventariere a inventarului gospodăresc din 15 decembrie 201X

Nr. d/o	Cod sau denumire	Caracteristica	Unitatea de măsură	Inventar efectiv	Inventar înregistrat în contabilitate
A	1	2	3	4	5
1	Hîrleț	de oțel	buc.	7	7
2	Sapă	mare de oțel	buc.	14	15
3	Sapă	mică de oțel	buc.	9	9
	...				
	Total	x	x		

Numele și prenumele

Semnătura

Rapoartele persoanei fizice-întreprinzător

49. Rapoartele persoanei fizice-întreprinzător cuprind dările de seamă fiscale, privind asigurările sociale și primele de asigurare medicală de stat obligatorii și alte rapoarte care se întocmesc în termenele și conform formularelor și regulilor stabilite de legislație.

Data intrării în vigoare

50. Prezentele indicații metodice intră în vigoare la 1 ianuarie 2014.

**Elementele obligatorii ale documentelor primare
prevăzute în art. 19 din Legea contabilității:**

- a) denumirea și numărul documentului;
- b) data întocmirii documentului;
- c) denumirea, adresa, IDNO (codul fiscal) al persoanei fizice-întreprinzător în numele căreia este întocmit documentul;
- d) denumirea, adresa, IDNO (codul fiscal) al destinatarului documentului, iar pentru persoanele fizice - codul personal;
- e) conținutul faptelor economice;
- f) etaloanele cantitative și valorice în care sînt exprimate faptele economice;
- g) funcția, numele, prenumele și semnătura, inclusiv digitală, a persoanelor responsabile de efectuarea și înregistrarea faptelor economice.

La întocmirea documentelor primare, pentru persoanele neînregistrate ca subiecți ai activității de întreprinzător, respectarea prevederilor lit. d) nu este obligatorie.

În documentele primare întocmite pentru necesitățile interne ale persoanei fizice-întreprinzător, respectarea prevederilor lit.c) și d) nu este obligatorie.

* Referințele la actele normative sînt prezentate la data intrării în vigoare a prezentelor Indicații metodice.

**Cazurile de aplicare obligatorie a documentelor primare cu regim special
prevăzute de art. 20 din Legea contabilității:**

- a) înstrăinarea activelor cu transmiterea dreptului de proprietate;
- b) prestarea serviciilor;
- c) transportarea activelor în cadrul entității dezintegrate din punct de vedere teritorial și în afara entității fără transmiterea dreptului de proprietate;
- d) achiziționarea activelor și serviciilor de la furnizori – cetățeni;
- e) transmiterea activelor în leasing, arendă, locațiune.

* Referințele la actele normative sînt prezentate la data intrării în vigoare a prezentelor Indicații metodice.

(denumirea persoanei fizice-întreprinzător)

Registrul-jurnal de venituri și cheltuieli pe anul 201__

Înregistrarea		Denumirea, numărul și data documentului	Conținutul operațiunii	Venituri, lei		Cheltuieli, lei	
nr. crt.	data			total	inclusiv nerecunoscute în scopuri fiscale	total	inclusiv nerecunoscute în scopuri fiscale
1	2	3	4	5	6	7	8
Total							
Rezultatul (profit/pierdere)							

Data

(semnătura persoanei responsabile)

**Acte normative privind remunerarea muncii și reținerea impozitelor
la sursa de plată**

1. Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28.03.2003.
2. Legea salarizării nr. 847-XV din 14.02.2002.
3. Codul fiscal nr. 1163-XIII din 24.04.1997.
4. Hotărîrea Guvernului nr. 743 din 11.06.2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară.
5. Hotărîrea Guvernului nr. 426 din 26.04.2004 privind aprobarea Modulului de calculare a salariului mediu.
6. Hotărîrea Guvernului nr. 535 din 07.05.2003 privind aprobarea Modulului de calculare și de plată a sumei de compensare a pierderii unei părți din salariu în legătură cu încălcarea termenelor de achitare a acestuia.
7. Hotărîrea Guvernului nr. 152 din 19.02.2004 cu privire la quantumul sporului de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile.
8. Hotărîrea Guvernului nr. 165 din 09.03.2010 cu privire la quantumul minim garantat al salariului în sectorul real.
9. Hotărîrea Guvernului nr. 15 din 19.01.2009 privind stabilirea quantumului salariului minim pe țară.
10. Hotărîrea Guvernului nr. 130 din 06.02.1998 cu privire la limitarea unor tipuri de cheltuieli permise spre deducere din venitul brut.
11. Hotărîrea Guvernului nr. 10 din 05.01.2012 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova.
12. Hotărîrea Guvernului nr. 10 din 19.01.2010 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la reținerea impozitului pe venit din salariu și din alte plăți efectuate de către patron în folosul angajatului și a formularelor ce atestă reținerea impozitului pe venit la sursa de plată.

³ Referințele la actele normative sînt prezentate la data intrării în vigoare a prezentelor Indicații metodice.

Exemplu privind completarea Registrului-jurnal de venituri și cheltuieli

Date inițiale. O gospodărie de fermier, care aplică metoda de casă, a efectuat în decembrie 201X următoarele operațiuni economice: încasarea numerarului la 10.12.201X pentru comercializarea grâului din roadă a anului precedent în valoarea de 15 000 lei; achitarea la 14.12.201X a semințelor procurate de legume în sumă de 230 lei; încasarea la 15.12.201X a plății pentru acordarea serviciilor de arat în valoare de 850 lei; achitarea la 21.12.201X a serviciilor veterinare acordate gospodăriei de către titularul patentei de întreprinzător în sumă de 175 lei; încasarea la 27.12.201X a despăgubirii în sumă de 2 300 lei primite de la compania de asigurări pentru acoperirea pierderilor din inundație; achitarea la 28.12.201X a motorinei procurate în valoare de 1480 lei; calcularea la 31.12.201X a uzurii mijloacelor fixe pentru anul curent în sumă de 1 540 lei.

În baza datelor din exemplu, gospodăria de fermier înregistrează aceste operațiuni în Registrul-jurnal în felul următor:

Extrasul din Registrul-jurnal de venituri și cheltuieli
pe luna decembrie 201X

Înregistrarea		Denumirea, numărul și data documentului	Conținutul operațiunii	Venituri, lei		Cheltuieli, lei	
nr. crt.	data			total	inclusiv nerecunoscute în scopuri fiscale	total	inclusiv nerecunoscute în scopuri fiscale
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	10.12.1X	Factura PV 567234, dispoziție de încasare nr. 105	Încasarea numerarului din vânzarea grâului	15 000			
2.	14.12.1X	Factura fiscală BP 3452342, dispoziție de plată nr. 96	Achitarea semințelor de legume procurate			230	
3.	15.12.1X	Act de primire a serviciilor EB 45367, dispoziție de încasare nr. 106	Acordarea serviciilor de arat	850			
4.	21.12.1X	Dispoziția de plată nr. 97	Achitarea serviciilor veterinare			175	175
5.	27.12.1X	Dispoziția de încasare nr. 107	Încasarea despăgubirii de asigurare	2 300	2 300		
6.	28.12.1X	Factura fiscală PB 675421, dispoziție de plată nr. 98	Achitarea motorinei procurate			1 480	
7.	31.12.1X	Borderou de calcul al uzurii în scopuri fiscale	Calcularea uzurii mijloacelor fixe			1 540	
Total				18 150	2 300	3 425	175
Rezultatul financiar contabil (profit/pierdere)				14 725*			
Rezultatul impozabil (profit/pierdere)				12 250**			

* 14 725 lei = 18 150 lei – 3 425 lei

** 12 250 lei = (18 150 lei – 2 300 lei) – (3 425 lei – 175 lei)

**Acte normative privind efectuarea operațiunilor de casă
și prin virament în economia națională a Republicii Moldova**

1. Legea nr. 845-XII din 3.01.1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi.
2. Legea nr. 62-XVI din 21.03.2008 privind reglementarea valutară.
3. Hotărârea Guvernului nr. 764 din 25.11.1992 privind aprobarea Normelor pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova.
4. Hotărârea Guvernului nr. 474 din 28.04.1998 cu privire la aplicarea mașinilor de casă și control cu memorie fiscală pentru efectuarea decontărilor în numerar.
5. Hotărârea Băncii Naționale nr. 373 din 15.12.2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la transferul de credit.
6. Hotărârea Băncii Naționale nr. 374 din 15.12.2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la debitarea directă.
7. Hotărârea Băncii Naționale nr. 62 din 24.02.2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la cardurile bancare.
8. Hotărârea Băncii Naționale nr. 297 din 25.11.2004 cu privire la aprobarea Regulamentului privind deschiderea, modificarea și închiderea conturilor la băncile licențiate din Republica Moldova.

⁴ Referințele la actele normative sînt prezentate la data intrării în vigoare a prezentelor Indicații metodice